

Stockholms kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Stockholms byggtekniska gymnasium
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Stockholms byggtekniska gymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Stockholms byggtekniska gymnasium besöktes av Skolinspektionen mellan den 13 april 2016 och den 15 april 2016.

Måloppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2014/15 erhöll 22,2 procent av eleverna gymnasieexamen inom 3 år. Motsvarande resultat för riket var 73 procent.

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) framgår att genomsnittligt betygs-poäng för elever med avgångsbetyg läsåret 2014/15 för yrkes-programmen var 12,8. Motsvarande resultat för riket var 12,7.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde under hösten 2015 en enkätundersökning riktad till elever i år 2 på gymnasiet. På grund av för få svarande finns det inte någon sammanställning av enkätsvaren tillgänglig.

Stockholm kommun genomförde under våren 2016 en enkätundersökning riktad till eleverna i år 2 på gymnasiet, svarsfrekvensen var 59 procent av totalt 34 tillfrågade elever. 70 procent av eleverna svarade att de känner sig trygga på skolan och 55 procent att de upplever att det är arbetsro på lektionerna.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-10-20
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-10-20
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det inte bedrivs något målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever på gymnasieskolan. Det vidtas inga åtgärder utifrån konstaterade behov i gymnasieskolan och det genomförs ingen uppföljning av föregående års åtgärder. Vidare uppfyller inte skolans plan mot kränkande behandling författningarnas krav.

Tillsynen visar även att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Den psykologkompetens som finns tillgänglig i elevhälsan deltar inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet utan arbetar endast med enskilda elevärenden.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 20 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.
- Se till att gymnasieskolans plan mot kränkande behandling innehåller vidtagna åtgärder och uppföljning av föregående års åtgärder.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning är att det inte bedrivs något målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever i gymnasieskolan.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte på ett systematiskt sätt genomför en kartläggning av elevernas trygghet i hela sin verksamhet. Det vidtas därmed inte heller några åtgärder utifrån konstaterade behov i kartläggningen.

Visserligen genomförs viss kartläggning av elevernas upplevelse av skolsituationen genom att elever i år 2 deltar i huvudmannens enkätundersökning.

Skolinspektionen bedömer dock att den kartläggningen inte är tillräcklig som underlag, för att kunna sätta in relevanta målinriktade åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, eftersom den kartläggningen enbart omfattar elever i år 2.

Skolinspektionen bedömer även att skolenhetens plan mot kränkande behandling saknar dokumentation över vidtagna åtgärder och en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärderna har genomförts.

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling. Det målinriktade arbetet ska dokumenteras i en plan. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling" framgår att planen mot kränkande behandling ska innehålla en kartläggning som ligger till grund för en bedömning av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (SKOLFS 2012:10).

Av Skolinspektionens intervju med skolans elevhälsa framkommer att eleverna i år 2 deltar i den kommunövergripande enkätundersökningen som huvudmannen genomför en gång per år. Någon kartläggning av övriga elevers trygghet kan elevhälsan inte redogöra för. Vid Skolinspektionens intervju uppger rektorn att skolan inte har något system för att kartlägga tryggheten på skolan.

Skolinspektionen har även i sin tillsyn tagit del av skolenhetens plan mot kränkande behandling, daterad 2016-01-08. Av Skolinspektionens granskning framkommer att planen saknar konkreta åtgärder som, utifrån en kartläggning av verksamheten, ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det saknas även en redogörelse över vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras det kommande året. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Då vare sig skolan plan mot kränkande behandling redogör för ett målinriktat arbete med konkreta åtgärder för att förebygga kränkande behandling eller att skolans rektor kan beskriva ett sådant arbete bedömer Skolinspektionen att ett målinriktat arbete saknas på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Stockholms byggtekniska gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholm kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att psykologen deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Stockholms byggtekniska gymnasium inte uppfyller författningskraven vad gäller psykologens förebyggande och hälsofrämjande arbete. Psykologen deltar inte i det förebyggande elevhälsoarbetet på skolan. Av Skolinspektionens utredning framkommer att psykologen endast arbetar mot enskilda elevärenden. Elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser och övrig personal, vilket försvåras av att psykologen endast inkallas vid en enskild elevs behov av utredning. I arbetet med utredningar av en enskild elev ingår inte heller de generella förebyggande insatser som eleverna kan ha behov av för att stödja deras utveckling mot utbildningens mål.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vidare lyfter förarbetena till skollagen fram att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra

droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera (prop. 2009/10:165 s. 276).

Av den verksamhetsredogörelse som rektorn inkommit med inför Skolinspektionens tillsyn framkommer att elevhälsan består av kurator, skolsköterska och specialpedagog. Av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer att den befintliga elevhälsogruppen arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Exempel som ges på förebyggande och hälsofrämjande arbete är att skolsköterskan deltar i undervisningen om hälsa och tobak, kuratorn genomför värdegrundsarbete med eleverna och specialpedagogen genomför lektionsobservationer med fokus på lärmiljön.

Vidare framkommer av Skolinspektionens intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare att skolan anlitar BUP, privata psykologföretag eller förvaltningens psykologer vid behov av psykolog till enskilda elevärenden. Skolan har därmed inte någon psykolog som deltar regelbundet i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vid Skolinspektionens intervjuer med eleverna framkommer att de flesta av de intervjuade eleverna känner till den befintliga elevhälsans kompetenser och att de ska kontakta kuratorn vid behov av psykolog.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Stockholms byggtekniska gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholm kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet

på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker.Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan

Beslut

2016-05-23

11 (13)

Dnr 43 - 2015:10061

exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Sara Carlsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Stockholms byggtkniska gymnasium

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Stockholms byggtekniska gymnasium

Stockholms byggtekniska gymnasium är en kommunal skola belägen i Kista i Stockholms kommun. Skolan består av två skolenheter, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, som leds av varsin rektor. Detta beslut omfattar gymnasieskolan med yrkes-programmen bygg- och anläggningsprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet och introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion. I skolenheten går sammanlagt 124 elever.